

**ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕПТЕ ЕРЕКШЕ БІЛІМ БЕРУ
ҚАЖЕТТІЛІКТЕРІ БАР БАЛАЛАРДЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ**

**Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру
бағдарламасы**

МАЗМҰНЫ

Жалпы ережелер

Глоссарий

Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Оқу нәтижелерін бағалау

Курстан кейінгі сүйемелдеу

Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Жалпы ережелер

«Жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау» педагогтардың біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) психологтардың, логопедтердің, арнайы педагогтардың, жалпы білім беретін мектептердің педагог-ассистенттерінің (бұдан әрі - Тыңдаушылар) біліктілігін арттыру курстарының білім беру процесін реттейді.

Қазақстан Республикасының Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы «зияткерлік дамуын, психофизиологиялық және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, халық үшін барлық деңгейдегі білім берудің қолжетімділігін» қамтамасыз ететін қағидаттарға негізделеді. Бұл оқушылардың мүмкіндіктерінің әртүрлілігін ескере отырып, ұлттық білім беру жүйесін дамыту, оқуда қиындықтарға тап болған оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін жағдай жасау ниетін көрсетеді. Оқуда ең көп қиындықтарды даму мүмкіндігі шектеулі оқушылар бастан кешіреді. Психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялардың қорытындысы мен ұсынымдары бар мектеп жасындағы балалардың тек 13,4%-ы елдің арнайы мектептерінде оқиды, қалған оқушылар жалпы білім беретін мектептерде оқиды. Нормативтік актілерге енгізілген инклюзивті білім беруді дамыту мәселелері бойынша 2022 жылы ҚР БҒМ бекіткен «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары» және «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау қағидаларына» сәйкес ҚР жалпы білім беретін мектептерінде білім беру процесінің барлық қатысушыларына (оқушыларға, педагогтарға, ата-аналарға) құрамында психолог, арнайы педагог, логопед, педагог-ассистент бар психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі ұйымдастырылады. Психологиялық-педагогикалық қолдау қағидаларына сәйкес мамандардың функционалы: ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау және бағалау; ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың (балалардың) педагогтері мен отбасына консультациялық-әдістемелік көмек көрсету; ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды табысты оқыту, дамыту және әлеуметтендіру үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасау болып табылады (балалар).

Кәсіптік даму қажеттіліктерін зерделеу үшін жалпы білім беретін мектептердің психологиялық-педагогикалық қолдау мамандары сауалнамасының нәтижелерін талдау көрсеткендей, сауалнамаға қатысқан мамандардың тек 1,5 %-ы кәсіби қиындықтарға тап болмайды. Сауалнаманың қалған қатысушылары келесідей мәселелер бойынша кәсіби құзыреттілікті кеңейту қажеттілігі туралы хабарлады:

1) ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды (атап айтқанда, мүмкіндіктері шектеулі балаларды) психологиялық-педагогикалық қолдауды регламенттейтін және реттейтін қолданыстағы заңдар мен заңға тәуелді

актілерді ақпараттандыру және түсіндіру;

2) оқушыны тереңдетіп тексерудің мақсаттарын (психологиялық, логопедиялық, арнайы педагогикалық) анықтау, оқушыны тереңдетіп тексеруді (психологиялық, логопедиялық, арнайы педагогикалық) орындау үшін бақылау-диагностикалық тапсырмаларды таңдау, оқушыны тереңдетіп тексерудің нәтижелерін талдауды орындау;

3) оқудағы қиындықтардың себептерін анықтау, оқушымен жеке-дамыту жұмысының бағыттары мен мақсаттарын тұжырымдау; жұмыс бағыттарына сәйкес өз қызметін құжаттау; жылдық жұмыс жоспарын жасау;

4) зиятында бұзылыстары бар оқушы үшін жеке оқу бағдарламасын жасау, оқу бағдарламасына бейімдеу;

5) басқа мамандармен және педагогтермен нәтижелі ынтымақтастық.

Ситуациялық талдаудың жоғарыда аталған фактілері жалпы білім беретін мектептердің психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарын (психологтар, логопедтер, арнайы педагогтар, педагог-ассистенттер) курстық даярлаудың таңдалған тақырыбының өзектілігі туралы қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Мүмкіндігі шектеулі оқушыларды сапалы психологиялық-педагогикалық қолдауды қамтамасыз ету үшін сұранысқа ие және өзекті сауалнамаға қатысушылар көрсеткен кәсіби даму бағыттары осы Бағдарламаның мазмұнының негізін құрады.

2. Глоссарий

Инклюзивті білім беру (ЮНЕСКО)	- кемсітушіліктің барлық түрлерін жоя отырып, балалар мен қауымдастықтарды оқытудың әртүрлілігін және әртүрлі қажеттіліктері мен қабілеттерін, сипаттамалары мен үміттерін құрметтей отырып, барлығына сапалы білім беруге бағытталған жалпы білім беруді дамытудың үздіксіз процесі
Инклюзивті білім беру («Білім туралы» ҚР Заңы)	- ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс
Білім алу үшін арнаулы шарттар («Білім туралы» ҚР Заңы)	- ерекше білім беруді қажет ететін адамдардың (балалардың), сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балалардың оларсыз білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін болмайтын, оқу, сондай-ақ арнаулы, жеке дамыту мен түзеу-дамыту бағдарламаларын және оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тыныс-тіршілік ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдап отыруды, медициналық, әлеуметтік және

	өзге де көрсетілетін қызметтерді қамтитын жағдайлар
Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) («Білім туралы» ҚР Заңы)	- тиісті деңгейде білім алу және қосымша білім алу үшін арнаулы жағдайларға тұрақты немесе уақытша қажеттілік көріп жүрген адамдар (балалар);
Мүмкіндігі шектеулі бала (балалар) ("Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы" 2002 жылғы 11 шілдедегі ҚР Заңы)	- белгіленген тәртіппен расталған, туа біткен, тұқым қуалаған, жүре пайда болған аурулардан немесе жарақаттардың салдарынан тіршілік етуі шектелген, дене және (немесе) психикалық кемістігі бар он сегіз жасқа дейінгі бала (балалар)
Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау («Білім туралы» ҚР Заңы)	- білім алу үшін қажетті арнаулы жағдайларды анықтау
Жалпы білім беретін мектеп («Білім туралы» ҚР Заңы)	- білім алушылар мен тәрбиеленушілерге мектепке дейінгі тәрбие беру мен оқыту бағдарламаларын, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, арнаулы оқу мен жеке дамыту бағдарламаларын, сондай-ақ қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымы
Психологиялық-педагогикалық қолдау («Білім туралы» ҚР Заңы)	- оның барысында ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды (балаларды) табысты оқыту және дамыту үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалатын білім беру ұйымдарында іске асырылатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет;
Оқу бағдарламасына бейімдеу	- МЖМБС Үлгілік оқу бағдарламасының мазмұнын оның оқыту деңгейін және жаңа оқу материалын игеруге дайындығын бағалау негізінде оқушының мүмкіндіктеріне сәйкестендіру процесі

Жеке оқу бағдарламасы	- сыныпта қалыпты дамып келе жатқан құрдастарымен оқитын зиятында бұзылыстары бар оқушы үшін оның оқу деңгейін және жаңа оқу материалын игеруге дайындығын бағалау негізінде жасалған оқу бағдарламасы
-----------------------	--

3. Бағдарламаның тақырыбы

4. Бағдарламаның тақырыбы қандай да бір кемсітусіз әрбір адам үшін сапалы білім алу құқығын іске асыру теориясы мен практикасы мәселелерін қараудың өзектілігімен және білім беру ұйымдарында жеке қолдау алумен, сондай-ақ 2021 жылы Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне енгізілген өзгерістермен және толықтырулармен және 2022 жылы ҚР БҒМ ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауды және білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау тәртібін регламенттейтін заңға тәуелді актілерді бекітумен айқындалған.

Тақырыптық модульдердің мазмұны Қазақстан Республикасы ратификациялаған қандай да бір кемсітусіз сапалы білім беру құқықтары саласындағы халықаралық құқықтық актілерді талдау негізінде инклюзивті білім берудің идеологиясы мен әдіснамасы мәселелерін ашады.

Алғаш рет мүмкіндігі шектеулі жандарға арналған білім беру процесін ұйымдастырудың «медициналық» және «әлеуметтік-педагогикалық» модельдері түсіндірілді. Әлеуметтік-педагогикалық модель және жүйелік тәсіл инклюзивті білім берудің әдіснамасы ретінде қарастырылады. ҚР-да инклюзивті білім берудің даму үрдістері орта білім беру мазмұнын жаңарту контекстінде ашылады.

Курстар бағдарламасында оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне сипаттама беріледі және командалық тәсіл, әлеуметтік-педагогикалық тәсіл негізінде және отандық нормативтік құқықтық актілердің мазмұны контекстінде психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының (психолог, арнайы педагог, логопед, педагог-ассистент) қызметінің (функционал) мазмұны нақтыланады. Мектепті психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің балалардағы оқыту қиындықтарын анықтау мен бағалаудың ұйымдастырушылық-әдістемелік мәселелері, психолог, логопед, арнайы педагог, педагог-ассистент мектепте ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тексеру технологиялары, тексеру нәтижелерін құжаттау және талдау; сондай-ақ оқушылармен жеке-дамытушылық жұмыстың мақсаттары мен принциптері, логопедтің, психологтың, арнайы педагогтың, педагог-ассистенттің оқушыларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын әзірлеуі және іске асыру тәртібі.

Психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының педагогтармен және оқушылардың ата-аналарымен топтық жұмысында зиятында бұзылыстары бар білім алушылар үшін оқу бағдарламаларына бейімдеу және жеке бағдарламалар жасау технологияларының мысалдары талданады және келтіріледі. Психолог, логопед, арнайы педагог, педагог-ассистент

құрастырған түзету-дамыту бағдарламаларының мазмұнына мысалдар келтірілген.

Курстық даярлықтың практикалық бөлігінде мүмкіндігі шектеулі оқушылардың қажеттіліктерін бағалау және қолдау мамандары тарапынан түзету-дамыту көмегін бағалау, құжаттамамен жұмыс істеу, проблемалық жағдайларды шешуге командалық тәсілдерді пысықтау, топ қатысушылары арасында қолда бар әдістемелік ресурстармен және жұмыс тәжірибесімен алмасу, өз қызметін рефлексивті талдау, нақты жағдайларды (тыңдаушылардың жұмыс тәжірибесінен) талқылау үшін шағын топтарда жұмыс жоспарлануда.

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

5. Біліктілікті арттыру бағдарламасының мақсаты тыңдаушыларды ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау және командалық тәсіл негізінде және педагогтармен және ата-аналармен ынтымақтастықта мүмкіндігі шектеулі оқушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру мәселелерінде әдіснамалық, технологиялық және әдістемелік білімдермен және дағдылармен жарақтандыру болып табылады.

6. Бағдарламаның міндеттері:

1) тыңдаушыларды «инклюзивті білім беру» ұғымының заманауи түсіндірмесімен және оның әдістемесімен кемсітусіз білім беру саласындағы халықаралық құқықтық актілер және инклюзивті білім беруді дамыту мәселесі бойынша отандық заңнамалық база аспектісінде таныстыру;

2) Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері контекстінде оқушылардың «ерекше білім беру қажеттіліктері (ЕБҚ) ұғымын нақтылау, оларды мектепте қанағаттандыру шарттарын, білім беру процесіне қатысушылардың барлығының функционалын айқындау;

3) психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының (психолог, арнайы педагог, логопед, педагог-ассистент) қызметінің мазмұнымен (функционалымен), мектепте психологтың, логопедтің, арнайы педагогтың, педагог-ассистенттің балаларды тексеру технологияларымен, тексеру нәтижелерін құжаттаумен және талдаумен таныстыру;

4) оқушылармен жеке-дамыту жұмысының мақсаттары мен принциптерін, логопедтің, психологтың, арнайы педагогтың, педагог-ассистенттің оқушыларға арналған жеке-дамыту бағдарламаларын әзірлеуін және іске асыру тәртібін ашу;

5) МЖМБС оқу бағдарламаларына бейімдеу, білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын жасау тәртібімен және оларды оқу процесінде іске асыру тәсілдерімен таныстыру.

7. Күтілетін нәтижелер. Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар:

1) инклюзивті білім берудің идеологиясы мен әдіснамасын түсіндіреді; халықаралық және отандық нормативтік базаның негізгі ережелерін атайды;

2) ерекше білім беру қажеттіліктерін және оларды жалпы білім беретін мектепте қанағаттандыру үшін арнайы жағдайлар жасау тәсілдерін сипаттайды;

3) психологиялық-педагогикалық қолдау мамандары (психолог, арнайы педагог, логопед, педагог-ассистент) қызметінің мазмұнын (функционалын) ашады; ЕБҚ бар балаларды психологиялық, логопедиялық, арнайы педагогикалық тексеру технологияларын меңгереді, тексеру нәтижелерін құжаттауды және талдауды біледі;

4) оқушылармен жеке-дамыту жұмысының мақсаттары мен қағидаттарын түсінеді, логопед, психолог, арнайы педагог, педагог-ассистент оқушыларға арналған жеке-дамыту бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру тәртібін ашады;

5) МЖМБС оқу бағдарламаларына бейімдеу, (педагогпен бірлесіп) зиятында бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын жасау және іске асыру технологияларын меңгереді.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

8. Бағдарлама 4 модульден тұрады:

1-модуль. Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық және отандық заңнамалық база.

2-модуль. Ерекше білім беру қажеттіліктерінің және оларды тудыратын себептердің сипаттамасы.

3-модуль. Психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауы.

4-модуль. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарымен (психолог, логопед, арнайы педагог, педагог-ассистент) жеке-дамыту жұмыстарын жоспарлау және жүргізу.

<p>1-модуль. Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық және отандық заңнамалық база</p>	<p>1-тақырып. Инклюзивті білім беру түсінігі, саясаты және әдістемесі. Кемсітусіз білім беру құқықтары саласындағы халықаралық заңнамалық база. «Инклюзивті білім беру» ұғымын кемсітушіліктің барлық түрлерін жоя отырып, әртүрлілік пен әртүрлі қажеттіліктер мен қабілеттерді құрметтей отырып, барлығына сапалы білім беруге бағытталған жалпы білім беруді дамытудың үздіксіз процесі ретінде заманауи түсіндіру. (БҰҰ, ЮНЕСКО). Инклюзивті білім берудің құндылықтары: - оқушылардың мүмкіндіктерінің әртүрлілігі кедергілер мен проблемалар емес, ресурстар болып табылады; - барлық оқушыларды қолдау;</p>
--	---

	<p>- мектептің барлық қызметкерлерін қолдау процесіне қосу;</p> <p>- проблемаларды ұжымдық шешу, өзара көмек;</p> <p>- белгі таңудан қоюдан бас тарту: («ерекше балалар», «біздің инклюзивтер», «инклюзиямен қамтылғандар» және т.б.).</p> <p>Инклюзивті білім берудің үш аспектісі: инклюзивті мәдениет, инклюзивті саясат, инклюзивті тәжірибе. Даму мүмкіндігі шектеулі оқушылардың білім беру процесін ұйымдастырудың медициналық және әлеуметтік-педагогикалық модельдері (тәсілдері). Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың білім беру процесін ұйымдастырудың әлеуметтік-педагогикалық моделі (тәсілі) – инклюзивті білім берудің әдіснамалық негізі ретінде.</p> <p>Инклюзивті білім беруді дамытудың жүйелік тәсілі (Д.Митчелл).</p> <p>2-тақырып. Инклюзивті білім беру саласындағы отандық заңнамалық база</p> <p>ҚР Конституциясы, ҚР Заңдары: «Бала құқықтары туралы», «Білім туралы», «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы», Жалпы білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта); Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік қағидалары, ҚР БҒМ № 125 бұйрығы, Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары, ҚР БҒМ 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы, Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау қағидалары, ҚР БҒМ 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы ҚР ОАМ 29.09.2023ж. № 300 редакциясында және басқалар.</p>
<p>2-модуль. Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаттамасы және оларды тудыратын себептер</p>	<p>3-тақырып. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылар топтарының сипаттамасы.</p> <p>ЭЫДҰ ұсынған оқуда қиындықтары бар (ерекше білім беру қажеттіліктері бар) балалардың 3 тобы: дамуында кемістігі бар балалар (Disabilities); оқуда қиындықтары бар балалар (бір немесе одан да көп</p>

пәндер), мінез-құлық және эмоционалдық проблемалары (Difficulties); қолайсыз - әлеуметтік, психологиялық мәселелерге байланысты ерекше білім беру қажеттіліктері пайда болатын балалар, экономикалық, лингвистикалық, мәдени жағдайлар (Disadvantages).

1-тақырып. Оқушыларды оқытудағы ерекше қиындықтардың психологиялық-педагогикалық жіктемесі.

Оқыту қиындықтарының пайда болу себептерінің сипаттамасы: жұмыс қабілеттілігінің төмендігі, қызметті ерікті реттеу, жоспарлау және бақылау қиындықтары; көрнекі ақпаратты өңдеудегі қиындықтар; көрнекі-кеңістіктік ақпаратты өңдеудегі қиындықтар; есту-сөйлеу ақпаратын өңдеудегі қиындықтар және т.б.

5-тақырып. Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаттамасы.

Ерекше қабілеттердің, туа біткен немесе жүре пайда болған даму бұзылыстарының, сондай-ақ әлеуметтік ортаның қолайсыз факторларының салдарынан туындайтын оқу процесінде көмек пен қызметтерге деген қажеттілік ретінде ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау.

Оқу қиындықтарын тудыратын себептерге байланысты мектеп оқушыларында келесі ерекше білім беру қажеттіліктері туындауы мүмкін:

- 1) оқу жоспары мен оқу бағдарламаларын өзгерту
- 2) оқыту нәтижелерін бағалау тәсілдерін өзгерту
- 3) оқытудың вариативті, арнайы және балама әдістерін қолдану
- 4) оқулықтарды, оқу құралдарын таңдау, жеке оқу материалдарын дайындау
- 5) оқыту түрін таңдау
- 6) ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар) үшін білім беру ұйымына физикалық қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін кедергісіз орта құру және оқыту орнына бейімдеу
- 7) мүмкіндігі шектеулі (тірек-қимыл аппараты, есту, көру, сөйлеу қабілеті бұзылған) білім алушылар үшін техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдар мен арнаулы жүріп-тұру құралдарын пайдалану,
- 8) мүмкіндігі шектеулі балаларды арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау (психолог,

	<p>арнайы педагог, педагог-ассистент) ПМПК қорытындысы мен ұсынымы негізінде жүзеге асырылады.</p> <p>Ерекше қажеттіліктердің әрқайсысын іске асыруды нормативтік, әдістемелік қамтамасыз ету.</p>
<p>3-модуль. Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау</p>	<p>6-тақырып. Мүмкіндігі шектеулі оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау және бағалау тәртібі (алгоритмі).</p> <p>Сынып мұғалімі, психологиялық-педагогикалық қолдау мамандары, психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияда оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау. Қажеттіліктерді бағалаудағы командалық тәсіл. Мектепте ПМПК («12 қадам») қорытындысы мен ұсынымдары бар оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау алгоритмі. Психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарының бағалау материалының, әдістемелерінің, құжаттамасының жалпы сипаттамасы. ЕБҚ бар студенттердің жеке ерекшеліктерін, олардың қызығушылықтарын, қажеттіліктері мен оқу қиындықтарын психологиялық-педагогикалық диагностикалаудың принциптері мен әдістері. Сынып мұғалімінің оқушының қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін бағалау құралдары мен процедурасы.</p> <p>7-тақырып. Психологтың мектепте ЕБҚ бар балаларды тексеруі. Мектепте ЕБҚ бар балаларды психологиялық тексеруді ұйымдастыру тәртібі. Зерттеу процесі мен нәтижелерін құжаттау. Оқушыға психологиялық түсінік қалыптастыру. Оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін басқа қолдау мамандарымен, педагогтармен, ата-аналармен топтық талқылауға қатысу.</p> <p>8-тақырып. Мектепте ЕБҚ бар балаларды логопедиялық тексеруі. Мектепте ЕБҚ бар балаларды логопедиялық тексеруді ұйымдастыру тәртібі. Зерттеу процесі мен нәтижелерін құжаттау. Оқушыға логопедиялық презентация жасау. Оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін басқа қолдау мамандарымен, педагогтармен, ата-аналармен топтық талқылауға қатысу.</p> <p>9-тақырып. Жалпы білім беретін мектептегі әлеуметтік педагог қызметінің мәні.</p> <p>Мектепте ЕБҚ бар балаларды арнайы педагогикалық тексеруді ұйымдастыру тәртібі.</p>

	<p>Зерттеу процесі мен нәтижелерін құжаттау. Оқушының педагогикалық сипаттамасын құрастыру. Оқушыны психологиялық-педагогикалық қолдау тиімділігінің мониторингі және ЕБҚ бар оқушыны оқыту үшін жасалған арнайы жағдайлар. Оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін басқа қолдау мамандарымен, педагогтармен, ата-аналармен топтық талқылауға қатысу.</p> <p>10-тақырып. Жалпы білім беретін мектептегі педагог-ассистент қызметінің мәні.</p> <p>Педагог-ассистент қызметінің мақсаттары, негізгі бағыттары мен принциптері. Психофизикалық дамуы мен мінез-құлқы бұзылған оқушыларға педагог-ассистенттің көмегін көрсетуге көрсеткіштер (ПМПК қорытындысы). Педагог-ассистенттің кәсіби даярлығына қойылатын талаптар. Педагог-ассистенттің ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау: тереңдетілген зерттеу алгоритмі, зерттеу процесі мен нәтижелерін құжаттау, оқушының педагогикалық сипаттамасын жасау. Оқушымен жұмыс бағдарламасын құру алгоритмі, мұғалім-ассистенттің оқушымен жеке жұмысының мазмұны. Оқушының оқу іс-әрекетін ұйымдастырудың әдіс-тәсілдері: АВА терапиясын және басқа әдістерді қолдану. Педагог-ассистенттің құжаттамасын талдау. Педагог-ассистенттің оқу-тәрбие процесінің басқа қатысушыларымен өзара іс-қимылы: оқушының ерекше білім беру қажеттіліктерін басқа қолдау мамандарымен, педагогтармен, ата-аналармен топтық талқылауға қатысу.</p>
<p>4-модуль. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарымен (психолог, логопед, арнайы педагог, педагог-ассистент) жеке-дамыту жұмыстарын жоспарлау және</p>	<p>11-тақырып. ЕБҚ бар оқушылармен жеке дамыту жұмысының мақсаттары мен принциптері.</p> <p>Логопедтің ЕБҚ бар оқушыларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын әзірлеуі.</p> <p>Әлеуметтік-педагогикалық тәсілге сәйкес мүмкіндігі шектеулі оқушылармен жеке-дамыту жұмысының мақсаты, міндеттері мен принциптері. Оқушыны психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке бағдарламасын жасау тәртібі. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны.</p>

жүргізу.

Мамандарды дамыту жұмысының негізгі бағыттары. Даму жұмысында оқушының күшті жақтарын, ресурстарын, мүдделерін ескеру. Психологиялық, физикалық және басқа да ерекшеліктерді ескере отырып, жеткіліксіз дамыған функцияларды дамыту бойынша жұмыс. Балаға көмек көлемі мен мазмұнын мұғалім, ата-ана, психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің мамандары арасында бөлу. Логопедтің ЕБҚ бар студенттерге арналған жеке дамыту бағдарламаларын әзірлеуі, бағдарламалардың құрылымы, мақсат қою ерекшеліктері. Логопедиялық жұмыстың әдіс-тәсілдері, дидактикалық материалдар, АКТ.

12-тақырып. Психологтың ЕБҚ бар оқушыларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын әзірлеуі және іске асыруы.

Психологтың ЕБҚ бар білім алушылармен жұмысының негізгі бағыттары. Бағдарламалардың құрылымы, мақсат қою ерекшеліктері. Психолог жұмысының әдіс-тәсілдері, дидактикалық материалдар, АКТ.

13-тақырып. Оқу бағдарламаларына бейімдеу, жеке оқу бағдарламаларын жасау және оларды іске асыру.

МЖМБС оқу бағдарламасына бейімдеудің және зиятында бұзылыстары бар білім алушылар үшін жеке оқу бағдарламаларын құрудың негізгі принциптері: командалық тәсіл, оқытудың өзекті деңгейін және таяу даму аймағын анықтау (қажеттіліктерді терең педагогикалық бағалаудың көмегімен), сақталған функцияларды есепке алу, оқушының ата-анасымен ынтымақтастық. Бейімделген және жеке оқу бағдарламасының құрылымы. «Нәтижеге бағдарланған білім беру» парадигмасында және әлеуметтік-педагогикалық тәсілді ескере отырып бағдарламалар жасау тәртібі. Критериалды деңгейлік мақсат қою, мақсаттарды нақтылау, мақсаттарға қол жеткізу мониторингі.

Бағдарламаларды түзету. Бейімделген және жеке оқу бағдарламалары негізінде оқу процесін перспективалық жоспарлау. Жауапкершілік пен ынтымақтастықты бөлу негізінде сынып мұғалімі мен арнайы мұғалімнің бейімделген және жеке оқу бағдарламаларын жоспарлау және жүзеге асыру ерекшеліктері.

Зиятында бұзылыстары бар жоғары сынып оқушыларына арналған жеке оқу жоспары, құрастыру процедурасы және бекіту туралы жергілікті акт. Бейімделген және жеке оқу бағдарламасы бойынша оқушыларды оқыту кезіндегі оқу жетістіктерін бағалау. Зиятында бұзылыстары бар оқушылардың білімі туралы құжат.

14-тақырып. Оқушылардың қажетсіз мінез-құлқын жену

«Проблемалық (қажетсіз) мінез-құлық» ұғымының анықтамасы. Оқушылардың жағымсыз мінез-құлқының кең таралған түрлері: агрессия, өзін-өзі агрессиялау, ашуланшақтық, қашу, мүлікті бүлдіру, қоғамдық мақұлдамайтын мінез-құлық, тиімді оқыту үшін қажетті реакциялардың болмауы.

Проблемалық мінез-құлықты түзету кезеңдері:

- талдау және түзету үшін проблемалық мінез-құлықты таңдау;
- проблемалық мінез-құлықтың нақты сипаттамасы;
- проблемалық мінез-құлықты функционалдық бағалау;
- мінез-құлықты түзету жоспарын әзірлеу және қолдану;
- мониторинг;
- күшейтілген мінез-құлықты жасау (жалпылау);
- жоспарға өзгерістер енгізу немесе бағдарламаны аяқтау. Қажетсіз мінез-құлықты түзету әдістері: алдын алу әдістері, мінез-құлық салдарын өзгерту әдістері, балама мінез-құлықты қалыптастыру әдістері. Мониторинг: мінез-құлықты түзету динамикасын бақылау. Жұмыс жоспарын түзету немесе бағдарламаны аяқтау. Оқушының проблемалық мінез-құлықпен педагог-ассистенттің жұмысын құжаттау.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

9. Біліктілікті арттыру курстары келесідей режимде ұйымдастырылады:

1) Бағдарламаға 1-қосымшаға сәйкес курстың оқу-тақырыптық жоспарына (бұдан әрі - ОТЖ) сәйкес күндізгі оқу. Оқу ұзақтығы - 72 сағат. Күндізгі бір апталық курстарды ұйымдастыру кезінде ОТЖ-дағы сағат саны екі есеге қысқарады, сабақтарды өткізудің тақырыптары мен нысаны өзгеріссіз қалады;

2) 2-кезеңде жүзеге асырылатын бағдарламаға 2-қосымшаға сәйкес курстың оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес аралас оқыту: қашықтықтан оқыту - 48 сағат, күндізгі оқу - 24 сағат.

10. Білім беру процесі оқытудың келесідей әдістерін қамтиды: дәріс, семинар, өз тәжірибесінің проблемалық мәселелерін талқылау топтарындағы практикалық жұмыс (кейс әдісі); оқушыларды логопедиялық, психологиялық және арнайы педагогикалық тексеру үшін диагностикалық материалдарды таңдау бойынша шеберлік класы, оқу бағдарламаларына бейімдеу бойынша топтарда тренинг, жеке бағдарламаларды, ЕБҚ бар оқушылармен жеке және топтық дамыту сабақтарының күнтізбелік-тақырыптық жоспарларын құрастыру, оқушылардың қиын мінез-құлқының себептерін талдау негізінде оқушылардың қажетсіз мінез-құлқын жеңу әдістерін таңдау бойынша топтық жұмыс.

11. Педагогтердің Бағдарлама мазмұнын түсіну деңгейін арттыру үшін: әр дәрістен кейін өзін-өзі бақылау үшін сұрақтарға жауаптар; кейіннен талқылау және рефлексия арқылы мамандардың топтық жұмысын оқыту; құжаттамамен жұмыс; ұжымдық жұмыстарды кейіннен таныстыра отырып, шағын топтарда теория мен кейс-стадидің негізгі мәселелерін талқылау көзделген.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

12. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету:

1) Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бағдарламасы;

2) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау процесін талдауға, қолдау мамандарының жеке-дамытушылық бағдарламаларын жасауға; жеке оқу бағдарламаларын бейімдеуге және жасауға арналған үлестірме материалдар;

3) мектепте оқушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау процесін реттейтін жергілікті нормативтік актілердің үлгілері;

4) жеке-дамытушы бағдарламалардың, бейімделген және жеке оқу бағдарламаларының үлгілері;

5) сауалнама парақтары, аралық және қорытынды бақылау тапсырмаларын орындауға арналған материалдар мен нұсқаулықтар;

6) оқушыларды психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар, ЕБҚ бар оқушыларды логопедиялық және психологиялық қолдау бойынша әдістемелік ұсынымдар, оқу бағдарламаларына бейімдеу және жеке оқу бағдарламаларын жасау бойынша әдістемелік ұсынымдар, оқушылардың қажетсіз мінез-құлқын еңсеру

бойынша әдістемелік ұсынымдар.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

13. Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау ағымдағы және қорытынды бақылау арқылы жүргізіледі.

Формативті бағалау тыңдаушылардың білімі мен дағдыларын аралық бақылау және түзету үшін қолданылады. Ол әр тақырыпқа арналған негізгі сұрақтарға ауызша немесе жазбаша жауаптар түрінде (өзін-өзі тексеруге арналған тапсырмалар), практикалық тапсырмаларды орындау, педагогикалық мәселелерді шешу, мамандардың құжаттамасын толтыру, толтырылған құжаттаманы талдау, негізгі теориялық және әдіснамалық мәселелер бойынша шағын презентациялар дайындау түрінде жүзеге асырылады. Өзін-өзі тексеруге арналған тапсырмалар, практикалық тапсырмаларды орындау бойынша ұсыныстар, құжаттаманы толтыру үлгілері біліктілікті арттырудың білім беру бағдарламасының оқу-әдістемелік кешеніне кіреді. Тапсырмаларды орындау кезінде тыңдаушыларға топтық нысанда және жеке сұрақтар бойынша консультация беру қамтамасыз етіледі. Дәріскер тыңдаушылардың кестеге сәйкес тапсырмаларды орындауын бақылайды, тыңдаушының жұмыс сапасын жақсарту жолдарын көрсете отырып, толық кері байланыс береді.

Қорытынды бағалау курста алынған ақпаратты түсінуді, терминологияны қолданудың дұрыстығын бақылауға мүмкіндік беретін әр тақырып бойынша ашық сұрақтарға жауап түрінде жүргізіледі. Жетістіктерге қорытынды бағалау жүргізу үшін модульде зерттелетін әрбір тақырыпқа 4 сұрақтан тұратын ашық сұрақтар жиыны әзірленді. Әрбір сұрақта тексеру және өзін-өзі тексеру үшін жауап стандарты және бағалау критерийлері бар.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

14. Тыңдаушыларды курстан кейінгі сүйемелдеуді іске асыру түрлері:

1) курстан кейінгі практикада педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамытудың жеке траекториясының жоспарын жасау (курстың соңғы күнінде «Курстан кейінгі практикада педагогтің кәсіби құзыреттілігін дамытудың жеке траекториясын жоспарлауға арналған іс-шаралар тізбесі» негізінде жасалады, дәріскермен келісіледі).

2) курста алынған ақпаратты өз тәжірибесіне енгізудің презентациясы бар вебинарлар

3) жеке және топтық онлайн консультациялар

4) мамандардың ашық сабақтарына қатысу

5) өз практикасын өзгерту нәтижелері бойынша дөңгелек үстел ұйымдастыру.

Тыңдаушыларды курстан кейінгі сүйемелдеуді іске асыру үшін Zoom платформасын, электрондық почтаны, ұялы байланысты, әлеуметтік желілерді

пайдалану жоспарлануда.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. «Бала құқықтары туралы» БҰҰ конвенциясы.
2. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы.
3. «Қазақстан Республикасындағы бала құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345 Заңы.
4. «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI Заңы.
5. «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Заңы.
6. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII Заңы.
7. «Сапалы білім беру». «Білімді ұлт» ұлттық жобасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 726 қаулысы (01.01.2024 бастап қолданысқа енгізіледі).
8. «Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы.
9. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы.
10. «Мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған мамандандырылған, арнайы білім беру ұйымдары, балалар мен ересектерге арналған қосымша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы.
11. «Бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, рухани білім беретін ұйымдардың білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 24 қарашадағы № 473 бұйрығы.
12. «Педагог қызметкерлер мен оларға теңестірілген адамдар лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан

Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы.

13. «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы.

14. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығы ҚР Оқу-ағарту министрінің «Мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау қағидаларын бекіту туралы» 29.09.2023ж. № 300 бұйрығының редакциясында.

15. «Жалпы білім беретін ұйымдарға арналған жалпы білім беретін пәндер, таңдау курстары және факультативтер бойынша үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығы.

16. «Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» Санитариялық қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығы.

17. «Қазақстан Республикасының бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» ҚР БҒМ 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығы.

18. «Мемлекеттік үлгідегі білім туралы құжаттардың түрлері мен нысандарын және оларды беру қағидаларын бекіту туралы» ҚР БҒМ 2015 жылғы 28 қаңтардағы № 39 бұйрығы.

19. «Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгілік штаттары» ҚР ОАМ м.а. 2023 жылғы 21 шілдедегі № 224 бұйрығы.

20. «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізудің үлгілік қағидалары» ҚР БҒМ 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығы.

21. «Орта білім беру ұйымдарына, мектепке дейінгі ұйымдарға, орта білім беру ұйымдарына арналған оқу-әдістемелік кешендерге арналған оқулықтардың, оның ішінде электрондық нысандағы оқулықтардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 22 мамырдағы № 216 бұйрығы.

22. «Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнаулы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы.

23. «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары педагогтерінің жүргізуі үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы.

24. «Ерекше қажеттіліктері бар адамдарға білім беру саласындағы саясат және практикалық қызмет принциптері туралы» Саламан декларациясы, 1995 ж.

26. «Равенство и инклюзивный подход в образовании. Руководство по подготовке, пересмотру и оценке планирования в секторе образования» (Біріккен Ұлттар Ұйымының білім беру саласындағы және т. б. халықаралық ұйымдар бастамасының бірлескен өнімі – 2010ж.

27. Д. Митчелл. Эффективные педагогические технологии специального и инклюзивного образования. Кітаптың тараулары. М.: «Перспектива» МӨҚҰ.- 2011 ж. 138 б.

28. Стратегии командного сотрудничества в реализации инклюзивной практики образования. Материалдар жинағы. М.: «Перспектива» МӨҚҰ.- 2012 г. 115 с.

29. Методические рекомендации по системе критериального оценивания учебных достижений детей с ограниченными возможностями. Астана, 2015 ж.

30. И.Г. Елисеева, Г.Ю. Даурцева, С.А. Заславская. Методика педагогической диагностики (текущего контроля) учебных достижений младших школьников с задержкой психического развития. Әдістемелік ұсынымдар. Алматы: ТП ҰҒПО.- 2018. – 66 б.

31. Пособие по совершенствованию инклюзивной практики в образовании (Ағылшын тілінен аударма). Белград, 2012.

32. И.Г. Елисеева, О.Ф. Чумакова. Профессиональное сопровождение педагогов общеобразовательных школ, реализующих инклюзивную практику. Әдістемелік ұсынымдар. Алматы: ТП ҰҒПО. - 2015 ж.

33. А.А. Айдарбекова. Создание социально гуманной среды в организациях общего образования. Алматы: ТП ҰҒПО - 2015 .

34. И.Г. Елисеева, П.К. Ерсарина. Психолого-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе. Әдістемелік ұсынымдар. Алматы: ТП ҰҒПО - 2019 г. 96 б.

35. И.Г. Елисеева, Ж.Б. Аханова. Психолого-педагогическая поддержка школьников с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе (деңгейлік тәсіл): әдіст. ұсынымдар - Алматы: АИБД ҰҒПО, 2020. 69 б.

36. И.Г. Елисеева. Индивидуализация учебно-воспитательного процесса школьников с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе: әдіст. ұсынымдар. Алматы: АИБД ҰҒПО, 2021, 62 б.

37. Технология нейропсихологической коррекции трудностей школьного обучения: Әдістемелік ұсынымдар/кұраст. А.К. Ерсарина, Г.К.Кудайбергенова, К.Б. Досыбаева, Т.Н. Алмазова. – Алматы, 2015

38. Е.В. Егорова, Ж.Б. Аханова, Д.Х. Култаев. Сопровождение детей с особыми образовательными потребностями педагогом-ассистентом в организациях образования: әдіст. ұсынымдар/- Алматы: АИБД ҰҒПО, 2022. 42 б.

39. А.К. Ерсарина. Психологическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательных организациях: әдіст.ұсынымдар - Алматы: АИБД ҰҒПО, 2022. 146 б.

40. А.К. Ерсарина. Оказание логопедической помощи детям с особыми образовательными потребностями в общеобразовательной школе: әдіст.ұсынымдар - Алматы: АИБД ҰҒПО, 2023. 95 б.
41. А.Л. Сиротюк. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения. – М.:Сфера ШО, 2003.
42. Практическая нейропсихология. Помощь неуспевающему школьнику. Ж.М. Глозманның ред. – М., 2009.
43. Н.И. Гуткина. Психологическая готовность к школе. М.- Академический проект.- 2000.187 б.
44. М.Н. Зверева. Практическая дидактика для учителя. М.: Педагогическое общество России.- 251 б.
45. М.М. Безруких. Проблемные дети. М., 2000.
46. Письмо и чтение: трудности обучения и коррекции / О.Б. Иншакованың ред. М.,2003.
47. Т.В. Ахутина, И.О. Камардина, Н.М. Пылаева. Нейропсихолог в школе. Индивидуальный подход к детям с трудностями обучения в условиях общего образования. М.: В.Секачев.- 2013.-57 б.

«Жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау» педагогтердің біліктілігін арттыру

Күндізгі оқу режиміндегі курстың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтар тақырыбы	Дәріс	Практ. сабақ	Тренинг	Шеберлік класы	Дөңгелек үстел	Жобаны қорғау	Тест	Барлығы
1	Модуль: Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық және отандық заңнамалық база	8							8
1.1	Инклюзивті білім беру түсінігі, саясаты және әдістемесі	4							4
1.2	Инклюзивті білім беру саласындағы отандық заңнамалық база	4							4
2	Модуль: Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаттамасы және оларды тудыратын себептер	12							12
2.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылар топтарының сипаттамасы	4							4
2.2	Оқушыларды оқытудағы ерекше қиындықтардың психологиялық-педагогикалық жіктемесі	4							4
2.3	Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаттамасы	4							4
3	Модуль: Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау	12	10	4					26
3.1	Мүмкіндігі шектеулі оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау және бағалау тәртібі (алгоритмі)	2	2						4
3.2	Психологтың мектепте ЕБҚ бар балаларды тексеруі	4	2	2					8
3.3	Мектепте ЕБҚ бар балаларды логопедиялық тексеру	2	2						4
3.4	Жалпы білім беретін мектептегі әлеуметтік педагог қызметінің мәні	2	2						4
3.5	Жалпы білім беретін	2	2	2					6

	мектептегі педагог-ассистент қызметінің мәні							
4	Модуль: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарымен (психолог, логопед, арнайы педагог, педагог-ассистент) жеке-дамыту жұмыстарын жоспарлау және жүргізу	12	8	6				26
4.1	ЕБҚ бар оқушылармен жеке дамыту жұмысының мақсаттары мен принциптері. Логопедтің ЕБҚ бар оқушыларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын әзірлеуі	2	4	2				8
4.2	Психологтың ЕБҚ бар оқушыларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын құруы және іске асыруы	4						4
4.3	Оқу бағдарламаларын бейімдеу, жеке оқу бағдарламаларын жасау және оларды іске асыру	4	4					8
4.4	Оқушылардың қажетсіз мінез-құлқын жеңу	2		4				2
Барлығы:		44	18	10				72

Ескертпе: 1 академиялық сағат – 45 минут.

«Жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау» педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасына 2-қосымша

Аралас оқыту режиміндегі курстың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтар тақырыбы	Қашықтықтан оқыту Күндізгі оқу 24 с.							Барлығы	
		Дәріс	Вебинар	Онлайн-форум	Өздік жұмыс	Практ. сабақ	Дөңгелек үстел	Тренинг		Сынақ жұмысы
1	Модуль: Инклюзивті білім беру саласындағы халықаралық және отандық заңнамалық база	8								8
1.1	Инклюзивті білім беру түсінігі, саясаты және әдістемесі	4								4
1.2	Инклюзивті білім беру саласындағы отандық заңнамалық база	4								4
2	Модуль: Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаттамасы және оларды тудыратын себептер	10								10
2.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылар топтарының сипаттамасы	2								2
2.2	Оқушыларды оқытудағы ерекше қиындықтардың психологиялық-педагогикалық жіктелімі	4								4
2.3	Ерекше білім беру қажеттіліктерінің сипаттамасы	4								4
3	Модуль: Оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау	16						6		22
3.1	Мүмкіндігі шектеулі оқушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау және бағалау тәртібі (алгоритмі)	4								4
3.2	Психологтың мектепте ЕБҚ бар балаларды тексеруі	4						4		8
3.3	Мектептегі ЕБҚ	2						2		4

	балаларды логопедиялық тексеру								
3.4	Жалпы білім беретін мектептегі әлеуметтік педагог қызметінің мәні	4							4
3.5	Жалпы білім беретін мектептегі педагог-ассистент қызметінің мәні	2							2
4	Модуль: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарымен (психолог, логопед, арнайы педагог, педагог-ассистент) жеке-дамыту жұмыстарын жоспарлау және жүргізу	14			4		12	2	32
4.1	ЕБҚ бар оқушылармен жеке дамыту жұмысының мақсаттары мен принциптері. Логопедтің ЕБҚ бар оқушыларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын әзірлеуі	4					4		8
4.2	Психологтың ЕБҚ бар оқушыларға арналған жеке дамыту бағдарламаларын құруы және іске асыруы	4					4		8
4.3	Оқу бағдарламаларын бейімдеу, жеке оқу бағдарламаларын жасау және оларды іске асыру	4					4		8
4.4	Оқушылардың қажетсіз мінез-құлқын жеңу	2			4				6
	Сынақ жұмысы							2	2
Барлығы:		48			4		18	2	72

Ескертпе: 1 академиялық сағат – 45 минут.